

**TÜRK ULUSLARARASI GEMİ SİCİLİ KANUNU İLE 491 SAYILI
KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN**

(Resmi Gazete ile yayımı: 21.12.1999 Sayı: 23913)

Kanun No
4490

Kabul Tarihi
16.12.1999

Amaç ve kapsam

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilen gemiler ile turizm şirketi envanterlerinde kayıtlı ticarî yatların temin ve işletilmesinde kolaylık sağlamak suretiyle Türk denizciliğinin geliştirilmesini hızlandırmak ve ekonomiye katkısını artırmaktır. 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun yat turizmi ile ilgili hükümleri saklıdır.

Tanımlar

MADDE 2. — Bu Kanunda geçen;

a) Gemi : Ticarî amaçla kullanılan her türlü yük, yolcu ve açık deniz balıkçı gemilerini,

b) Yat : Yat tipinde inşa edilmiş, gezi ve spor amacıyla yararlanılan, taşıyacakları yatçı sayısı otuzaltıyı geçmeyen, yük ve yolcu gemisi niteliğinde olmayan, turizm şirketi envanterlerinde kayıtlı ve tonilato belgelerinde “Ticarî Yat” olarak belirtilen deniz araçlarını,

c) Millî Gemi Sicili: 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 839 uncu ve diğer maddelerinde öngörülen gemi sicilini,

d) Türk Uluslararası Gemi Sicili : Bu Kanun uyarınca oluşturulan gemi sicilini,

e) Bakanlık : Denizcilik Müsteşarlığının bağlı olduğu Devlet Bakanlığını,

f) Net Ton : Geminin ticarî olarak kullanılabilen yerlerinin hacmi olup, o geminin yürütmesine ve yürütenlerin ihtiyacına ayrılan yerlerin gros tonilatodan çıkartılması sonunda geri kalan hacmini,

g) DWT : Bir geminin taşıyabileceği en çok ağırlık olup, ham yükün, yakıtın, suyun, kumyanın, yolcu ve gemi adamlarının kendilerinin ve eşyalarının ağırlıklarının toplamını,

h) Gros Tonilato : Bu hacim, geminin güverte altı ve güverte üstü bütün kapalı yerlerinin hacmini (2.83m³ = 1 gros tonilato),

İfade eder.

Türk Uluslararası Gemi Sicili

MADDE 3. — Bu Kanunun 1 inci maddesinde öngörülen amaçları gerçekleştirmek üzere Denizcilik Müsteşarlığı nezdinde, İstanbul'da Türk Uluslararası Gemi Sicili oluşturulmuştur.

Bakanlık, Türk Uluslararası Gemi Siciline ilişkin hizmetlerin daha süratli ve etkin şekilde yerine getirilmesi amacıyla yurt içinde irtibat büroları açabilir.

Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilecek gemiler ve yatlar

MADDE 4. – Türk Uluslararası Gemi Siciline aşağıdaki gemiler ve yatlar talep üzerine tescil edilir:

a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Millî Gemi Siciline kayıtlı bulunan, Kanunun 1 inci ve 2 nci maddesi kapsamındaki bütün gemiler ve yatlar.

b) Yurt içinde inşa edilen gemiler ve yatlar.

c) Yurt dışından ithal edilecek 12 000 DWT'un (yolcu gemileri ile özel maksatlı, özel yapıtlı gemilerde ise 499 grostonun) üzerindeki gemiler.

Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil

MADDE 5. – Türkiye'de mukim Türk ve yabancı uyruklu gerçek kişiler ile Türkiye'de Türk mevzuatına göre kurulmuş şirketlere ait gemiler ve yatlar Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil ettirilebilir.

Yurt dışından finansal kiralama yoluyla temin edilecek gemiler ve yatlar Türk Uluslararası Gemi Sicilinin özel bir sütununa kaydolunur.

Türk uyruklu gerçek ve tüzel kişilerin 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun gemi siciline ilişkin hakları saklıdır.

Türk Uluslararası Gemi Sicilinin muhtevası

MADDE 6. – Türk Uluslararası Gemi Siciline 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 845 inci maddesinde belirtilen hususlar, gemi ve yatın teknik özellikleri ile gemi ve yat üzerindeki haklara ilişkin bilgiler kaydolunur.

Türk Uluslararası Gemi Siciline ilişkin esaslar, sicilde kayıtlı hakların devri, sicil kaydının terkinine ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından hazırlanacak yönetmelik ile tespit edilir.

Gemilerin ve yatların sicil kaydının terkinini ipotek sahiplerinin izinlerine tabidir.

Bayrak çekme hakkında yararlanma

MADDE 7.— Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilen gemiler ve yatlar Türk Bayrağı çekerler.

Bu Kanun uyarınca Türk Bayrağı çeken gemiler ve yatlar millî mevzuatla tanınmış olan haklardan yararlanırlar. Ancak, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 823 üncü maddesi uyarınca Türk Bayrağı çekme hakkına sahip olmayan gemiler ve yatlar 815 sayılı Kabotaj Kanunu hükümlerinden yararlanamazlar.

Türk Bayrağının çekilmesine ilişkin hakların ihlalinde Türk Ticaret Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Gemilerin ve yatların tabi olacakları esaslar

MADDE 8. – Gemilerde ve yatlarda bulundurulması gereken belgeler, süreleri ve bunlara ilişkin diğer esaslar ile gemilerin ve yatların tabi olacakları esaslar, ilgili mevzuat ve uluslararası sözleşme hükümleri çerçevesinde Bakanlık tarafından tespit olunur.

Gemi adamlarının uyruğu ve istihdamı

MADDE 9. – Bu Kanunun 7 nci maddesinin ikinci fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil edilen gemilerde ve yatlarda donatanın yabancı veya Türk olmasına bakılmaksızın kaptanın Türk vatandaşı olması esastır. Donatanın Türk vatandaşı olması halinde ise ayrıca diğer gemi ve yat personel sayısının en az % 51'i için Türk vatandaşı olma şartı aranır.

Gemi adamlarının sosyal güvenliği ve çalışma şartları

MADDE 10.— Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı olan gemilerde ve yatlarda istihdam edilecek gemi adamları Türk sosyal güvenlik ve bireysel ve toplu iş hukuku mevzuatına tâbi olurlar. Ancak, yabancı uyruklu gemi adamları için, uluslararası veya ikili sosyal güvenlik sözleşmelerinde yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla, talepleri halinde kendi ülkelerinde zorunlu veya herhangi bir ülkede özel sigortalı olduklarını kanıtlamaları şartı ile malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tâbi tutulmazlar.

Yabancı uyruklu gemi adamlarının ülkeye giriş-çıkış ve konaklamaları

MADDE 11. — Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerde ve yatlarda istihdam edilen yabancı uyruklu gemi adamlarının sahip oldukları ve Bakanlıkça tanınan gemi adamı cüzdanları pasaport yerine geçer. Bunları taşıyan gemi adamlarından, Türkiye'ye giriş ve çıkışlarında geminin uğrak yaptığı liman şehirlerinde veya liman şehrine sınır yerleşim merkezinde konaklamalarında karşılıklılık esasına göre pasaport aranmaz.

Yabancıların ülkeye kabulü ve ülkeden çıkarılmalarına ilişkin yürürlükteki mevzuat hükümleri saklıdır.

Malî hükümler

MADDE 12. – Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin işletilmesinden ve devrinden elde edilen kazançlar, gelir ve kurumlar vergileriyle fonlardan istisnadır.

Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydedilecek gemilere ve yatlara ilişkin alım, satım, ipotek, tescil, kredi ve navlun mukaveleleri; damga vergisine, harçlara, banka ve sigorta muameleleri vergisine ve fonlara tâbi tutulmazlar.

Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin ve yatların sahiplerinden aşağıdaki harçlar ayrıca tahsil olunur:

a) Kayıt harcı: 10 000 ABD Doları karşılığında Türk parasına ilave olarak, her bir net ton için 1 ABD Doları karşılığı Türk Lirası alınır. Bakanlar Kurulu bu miktarı on katına kadar artırmaya yetkilidir.

b) Yıllık tonaj harcı: Gemilerden Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı olduğu her takvim yılı için her bir net ton başına 1 ABD Doları karşılığı Türk Lirası alınır. Bu harç Ocak ve Temmuz aylarında olmak üzere iki eşit taksitte tahsil olunur. Vadesi gelen yıllık tonaj harcı taksitleri ödenmedikçe sicilin terkinini ve yeni sahibi adına tescili yapılmaz. Devir sırasında vadesi gelmeyen harç taksitleri tescil olunduğu yeni sahibi tarafından taksit süreleri içinde ödenir. Bakanlar Kurulu bu miktarı on katına kadar artırmaya yetkilidir.

c) Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemi ve yat doğrudan veya çift (dual) klas olarak Türk Loydu'na kayıtlı ise bu maddenin (a) ve (b) bendinde tespit edilen bedellerde %50 indirim yapılır.

ABD Dolarının Türk Lirası karşılığının hesabında; Türk Uluslararası Gemi Sicili tescillerinde tescil tarihi, yıllık tonaj harcına ilişkin taksitlerde ödemenin yapıldığı gün için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca tespit ve ilan olunan döviz satış kuru esas alınır.

Türk Uluslararası Gemi Sicilinde kayıtlı gemilerde çalışan personele ödenen ücretler gelir vergisi ve fonlardan müstesnadır.

6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun hükümlerine göre Türk Bayrağı çekebilen gemi ve yat sahiplerine yatırım sırasında tanınan malî yardım ve teşvikler, bu Kanun yürürlüğe girdikten sonra yurt dışından ithal edilen 18.000 DWT'un üzerinde ve altı yaşın altındaki gemileri ile altı yaşın altındaki yatlarını bu Kanun hükümlerine göre Türk Uluslararası Gemi Siciline tescil ettiren Türk uyruklu gerçek ve tüzel kişilere de tanınır. Bu belirtilen tonaj ve yaş sınırını gerektiğinde Bakanlar Kurulu değiştirmeye yetkilidir.

Üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca alınacak harçların tarh, tahakkuk ve tahsilinde aksine hüküm bulunmadıkça 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve 492 sayılı Harçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

Üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca tahsil edilen gelirler Maliye Bakanlığınca ayrı bir hesapta izlenir. Bu gelirlerin % 50'si altı ayda bir Denizcilik Müsteşarlığı Döner Sermaye İşletmesi bütçesine kaydedilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının da görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir.

Gemi ve yatların sigortaları

MADDE 13. – Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin ve yatların sigortaları yurt dışında da yaptırılabilir.

Yönetmelik

MADDE 14. – Bu Kanun uyarınca öngörülen yönetmelik ilgili kurum ve kuruluşların da görüşleri alınmak kaydıyla, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Bakanlıkça altı ay içinde yürürlüğe konur.

MADDE 15. – 10.8.1993 tarihi ve 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

EK MADDE 1. – Denizcilik Müsteşarlığı bünyesinde, Döner Sermaye İşletmesi kurulur. Döner sermaye için genel bütçeden on milyon TL. kuruluş sermayesi tahsis olunmuştur. Bu miktar Denizcilik Müsteşarlığının teklifi ve Maliye Bakanlığının onayı ile artırılabilir. Döner Sermaye gelirleri, giderleri ve faaliyetleri ile kâr paylarının dağıtımını yönetmelikle düzenlenir.

EK MADDE 2. – Mevcut statüsü devam ettiği sürece Denizcilik Müsteşarlığı teşkilâtında fiilen çalışan personele Başbakanlık merkez teşkilâtında çalışan personele ödenmekte olan fazla çalışma ücreti, Maliye Bakanlığının görüşü alınarak, aynı esas ve usullere göre ödenir.

EK MADDE 3. – Denizcilik Müsteşarlığında müsteşar, müsteşar yardımcısı, genel müdür, 1 inci hukuk müşaviri, genel müdür yardımcısı, müsteşarlık müşaviri, daire başkanı, hukuk müşaviri, bölge müdürü, bölge müdür yardımcısı, gemi sörvey kurulu başkanı, liman başkanı, gemi sörvey kurulu uzmanı, denizcilik uzmanı, şube müdürü, uzman, mühendis, kaptan, istatistikçi, matematikçi, fizikçi, biyolog, mütercim, çözümleyici, programcı ve denizcilik uzman yardımcısı kadroları karşılık gösterilmek kaydıyla, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine bağlı olmaksızın Maliye Bakanlığının da görüşü alınarak, sözleşmeli personel istihdam edilebilir.

Bu suretle çalıştırılacakların sözleşme usul ve esasları ile ücret miktarı ile her çeşit ödemeler en yüksek Devlet memurunun aldığı maaş, ikramiye, fazla mesai, tazminat, yan ödeme ve benzeri parasal ödemeler toplamını geçmeyecek şekilde Bakanlar Kurulunca tespit edilir. Sözleşme ile çalıştırılacak personel, istekleri üzerine T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilirler.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesini müteakip tescil edilecek gemilerin yıllık tonaj harcının hesabı 12 nci maddede yer alan hükümlere göre yapılır. 1999 takvim yılı sonuna kadar tescillerde, tescilin yapıldığı ay hariç tutulmak suretiyle kalan net aylara isabet eden tutarda Türk Lirası, ödemenin yapıldığı gün için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca tespit ve ilân olunan döviz kurları üzerinden hesaplanarak tahsil olunur.

Yürürlük

MADDE 16. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
8	43	294
18	29	380
19	34	529: 541
	35	566: 620, 681: 704

I- Gerekçeli 217 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 34 üncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Plan ve Bütçe, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler, Esas Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar Bilgi ve Teknoloji Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/507